Ч. 217 (14.760). Львів, неділя 3. жовтня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 501.030.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Димітров зорганізував схоплення ген. Мілера.

Париська „Ліберте" твердить, що тиждень перед тим, як пропав Міллер, генеральний секретар Комінтерну Димітров приїхав до Парижа і там мав потайки стрінутися з ген. Мілером.

Совітський пароплав „Марія Улянова" прибув до Ленінграду, де проти нього вийшла спеціяльна комісія наркому внутрішніх справ (ГПУ). Це викликує ріжні коментарі, бо несподіваний відплив того корабля з Гавру вязали з схопленням Мілера.

ЕСПАНСЬКІ ЕМІГРАНТИ В НЕБЕЗПЕЦІ.

Французький уряд хоче видалити еспанських емігрантів, бо з них рекрутуються замаховці, крім того на їхнє удержання видає Франція дуже багато.

Серед 80.000 еспанців, що перебувають у прикордонних департаментах, ця вістка викликала велику паніку: деякі з них бояться вертатись до Еспанії, бо оба еспанські уряди їх підозрівають.

—o—

Національні війська йдуть у глибину Астурії.

Національне командування подає: на східному відтинку астурійського фронту національні війська заняли село Ель Лябра та гори на північ від того села; становища між Алеранце і Ріба Дезеля; 3 місцевости на шляху Ріба-Дезеля—Арріондас—Овієдо; гори на південний схід від Утрес; місто Кавадонга. На фронті Леону одна нац. кольона дійшла до лінії Ля Брана — Форт Толібія, друга обсадила гори на північ від Тарна і Махада Вега.

Коло Хіхону національні летуни зістрілили один ворожий літак; другий літак зістрілено коло Фуента Тодос.

Валенсійське міністерство оборони повідомляє, що на східному відтинку північного фронту червоні війська заняли ворожі становища коло Сієрра Ескада і гору Ікедо. На південному відтинку — 5 становищ.

ЕСПАНСЬКІ РОКОВИНИ.

Національна Еспанія святкувала вчора І. роковини володіння ген. Франка. Шеф держави приняв дипльоматичний корпус і представників влади та виголосив промову, в якій заявив, що остаточна перемога недалека, тому національний уряд не погодиться на ніяке перемиря.

ЕСПАНСЬКІ ОРДЕРИ ДЛЯ ВІКТОРА ЕМАНУЇЛА, МУСОЛІНІЯ ТА ГІТЛЄРА.

Опісля ген. Франко підписав декрет, яким установлює найвищий ордер „червоних стріл" та відзначив цим ордером короля Віктора Емануїла, Мусолінія та Гітлєра „як свідоцтво приязні для народів, що виявили еспанському народові цінну приязнь у часи важких змагань".

Перед великою японською офензивою.

Представник японської армії заявив, що та армія, користаючи з погоди, підготовлює велику офензиву на всьому фронті — від Кіянвану до Ліюго.

ЯПОНСЬКІ ВТРАТИ.

Японський комунікат стверджує, що від початку війни 1893 японських вояків убито, 5637 ранено.

ЗАГРОЖУЄ СОВІТСЬКА ІНТЕРВЕНЦІЯ?

Як подає париський „Ентрасіжан", у британських урядових колах бояться, щоби СССР не зареагував збройною інтервенцією на висилку японських військ до Манджурії.

КИТАЙ ПРОПОНУЄ ФРАНЦІЇ ПАКТ НЕАГРЕСІЇ?

Як подає токійський щоденник „Йомурі", в Парижі і в Нанкіні йдуть тепер переговори у справі франко-китайського пакту неагресії, подібного до того, що його недавно заключив Китай зі СССР.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Польська „декомпозиція" триває далі.

Львів, 2 жовтня 1937.

Правда, істнують відтінки між „декомпозицією" і хаосом таксамо, як між „нормалізацією" та угодою, але це не шкодить, що теперішня польська декомпозиція таксамо пригадує хаос, як часами деяка нормалізація угоду. Річ не у терміні, а в суті справи, чи навіть у враженні, що вона його викликує у прилюдній опінії, хоч може те враження при точній аналізі відносин не зовсім оправдане.

Так напр. кілька днів тому читали ми в якійсь польській газеті цікавий голос, який протиставлявся панівному нині в польському громадянстві (і не тільки в ньому) враженню, що у польському громадсько-політичному житті панує хаос. Це, мовляв, настільки погляд невірний, що три попередні великі польські політичні партії (Стр. Народове, Стр. Людове, ППС) надалі є сильними партійно-політичними організаціями, ба, навіть в останніх часах скріпили свої впливи; НПР і хадеція получились разом, старе ББ заступив ОЗН, а споріднені ідеольогічні організації і течії стараються навіть, чуємо, творити спільні бльоки („фронт демократичний"). Виходилоб, що не „декомпозиція", а навпаки — зовсім нормальний суспільно-політичний поділ, переведений відповідно до світоглядових ріжниць та ріжниць у соціяльній структурі народу.

Очевидно, що такий образ польських відносин таксамо упрощений, тенденційний і невірний, як той, що не хоче добачувати в польському таборі ніяких уже ясних скристалізованих груп. Це правда, що згадані партії перетривали всі бурі й негоди, втримались та зберегли, чи навіть поширили свою питому політичну вагу, з якою треба рахуватися при оцінці польських реальних суспільних сил, дарма, що вони не допущені до участи в режимі. Однак не є правдою, що ОЗН в усьому заступає ББ, таксамо не можна переочувати тих течій і груп, яких раніш не було, та які тепер саме ту „декомпозицію" польську найсильніше підкреслюють.

ОЗН взяло з ББ організаційні методи, особливо ту методу, яка полягає на моральному натиску на державних урядовців і на організації, більше чи менше залежні від державних чинників, щоб вступали до рядів ОЗН. Закулісові гри верхівки та користування організацією, як підпорою уряду, в переводженні конкретних його задумів, це теж старий прецеденс з ББ. А всеж ріжниці дуже поважні: ББ не претендувало на творця й виразника якоїсь всеобхоплюючої ідеольоґії, ББ брало людей, але не вступало на ідеольоґічні компроміси. І відношення польського громадянства до ББ було інше, ніж є нині до ОЗН: хо ББ польські гро-

мадяни ставились або різко опозиційно або — слухняно. Страх шнурував людям уста. Сьогодні такого страху вже нема і є щораз різкіші слова критики. Характеристичні тут такі два критичні голоси, як напр. „Труднощі акції полк. Коца" Червінського в „Політиці" та „Про зміст і механіку в обєднанні" Бончковського в „Мисьлі Польскій": обидва ті часописи й обидва публіцисти є близькі до режіму та прихильні йому, прийняли теж з признанням почин полк. Коца, зате тепер виступають з делікатною у формі, але безпощадною у змісті критикою метод монтування ОЗН і його ідеольогічного балясту.

Ідеольогічні „ухили" ОЗН у сторону ендеції, які дійшли до того, що — як ствердив це недавно навіть ультра-льояльний для влади „Век Нови" — ОЗН „підляг впливам ендеції, її гаслам, її ідеольогії, — між мовою ОЗН та Стронніцтва Народового нема нині ніякої ріжниці", — ті ухили внесли саме в польське суспільно-політичне життя найбільше „декомпозиції". В останньому часі на тому відтинку справа погіршилась остільки, що до ОЗН ввійшла радикальнонаціоналістична група „Фаланга", яка перейняла провід у „Звйонзку Млодей Польскі" та розпочала свою діяльність — від терористичних нападів на редакції опозиційних ОНР-івських газет! Той момент терору, внесений до польського громадсько-політичного життя саме у висліді орґанізаційних заходів та ідеольогічних компромісів ОЗН — це щось досі небувале і справді невтішне.

У наслідку того щораз дальшого походу ОЗН на право — активізуються всі елементи, які з таким курсом не всилі погодитись. На політичну арену входить т. зв. леґіонова лівиця, яка пошукує собі політичних орґанізаційних форм. Ось тут саме вихідна точка для переговорів про „демократичний фронт", до якого буцімто схиляються навіть такі чільні постаті післятравневих часів, як проф. Бартель. До демократичних суспільних груп зараховуються і союзи службовиків і сильна польська учительська організація „Звйонзек Научицельства Польскєго". Факт, що саме тепер прийшла ревізія у домівці цієї останньої орґанізації і призначення туди державного комісаря — має свою голосну мову.

Заповіджене „Польске Стронніцтво Демократичне" ще не народилось, зате йдуть палкі закулісові розмови та ще палкіші пресові сплетні на тему ріжних міжпартійних комбінацій. Річ іде головно про людовців. Останні їх виступи наблизили їх до ППС, однак безумовно є там сильні тенденції, щоб триматись у „центрі", що його творить т. зв. фронт Морж (НПР і ХД, що мають обєднатись, чи вже обєднались під головуванням ґен. Юзефа Галера, за згодою Падеревського, Корфантого і Попеля), і навіть, щоб кооперувати з ендецією, як колись за часів „Хієно-Пяста". Той широкий діяпазон настроїв у найсильнішій нині польській політичній партії характеристичний теж для тієї „декомпозиції": такий самий широкий діяпазон маємо у леґіоністів і в ОЗН і в ендеції, бо й у цієї останньої є елементи, які орієнтуються на гітлерівські взори включно з гітлерівським тоталізмом і протисовітським вістрям, є теж елементи, вірні старій русофільській орієнтації, і є врешті демократи, що хотілиб повороту до 5-прикметникової виборчої ординації.

Виборча ординація зискує серед того розгардіяшу на щораз більшій актуальности. ОЗН після первісного запалу до ревізії виборчої ординації виявляє більшу резерву. Всеж, оминути цієї справи не зможе, — не можна буде вважати, що це справа „поладнана", бо ревізія виборчої ординації стала катеґоричною вимогою найширших верств польського громадянства. Навіть консервативни, яким з демократизацією виборчої ординації грозить політична загибіль, признають, що такий сойм, як нині, з такими виборами, як останні, це для держави нещастя.

Наше завдання — обсерваторів. Важко тільки в цій ролі витримати тоді, коли по польській стороні є люди, які гадають, що свою „декомпозицію" можна поладнати при помочі — протиукраїнської нагінки! Зпоміж пре-ріжних засобів консолідувати польський національний табор — це засіб мабуть найоригінальніший.

—0—

Українське життя в Канаді

пульсує живим ритмом.

ІНТЕРВЮ З ПРОФ. ДМИТРОМ ДОРОШЕНКОМ.

Варшава, кінець вересня.

Українська преса інформувала вже своїх читачів про вакаційний побут проф. Дмитра Дорошенка (відомого історика, діяча і б. міністра закордонних справ України) в Канаді. Проф. Дорошенко перебув там — як відомо — 50 днів, викладаючи на літніх курсах в Едмонтоні для українського студентства та вчительства. Незалежно від тих університетських викладів наш учений обїхав був на запрошення поодиноких українських духовних і світських діячів та установ і товариств майже цілу Канаду, виступивши в багатьох осередках української еміґрації з відчитами й викладами про українську культуру, історію та працю української еміґрації в Европі.

Побут проф. Дорошенка в Канаді став зрозумілою подією для тамошніх наших братів греко-католиків, православних та протестантів, що без ріжниці політичних переконань греміяльно брали участь у всіх спеціяльно зорґанізованих відчитах і зборах. Українська канадійська, крім того французька та англійська преса широко розписувалася про небувалий успіх відчитів українського вченого й політика, подаючи оригінальні розмови з ним, світлини й інформації про українську справу.

ІЛ. ЧОЛГАН 7

Літнищеві лінощі.

ІМЯНИНИ „ПРОФЕСОРА".

Сьогодні для пляжового товариства святочний день: імянини туза гуцульської пляжі — професора в жіночому купелевому строї.

Ранком рвеш кілька роменів і ще якихось квіточок, щоб вручити їх імяниниці. Ждеш на неї коло гірського ручаю, бо професор кожного ранку заміняється у чарівну русалку, що йде в ліс, до потока купатись. Та нині вона поспішилась і вже вертається. Тільки заздриш тому потічкові.

— Ви мене розброюєте! — заявляє і театральним жестом кладе китичку за вухо.

Сьогодні здається, що навіть у Пруті більше води, а довкола нас більше сонця. І професор-соленізант скаче зі скали в глибінь ще бравурніше і плаває ще краще. Десь і світливець-аматор узявся, ще й інші пляжові аматори та аманти.

А ввечір жде нас у Яремчі при звуках музики — імяниновий „шампен".

Та небо як на злість затягається і починає сіяти дощик! Потім візник-гуцул десь пропадає і щойно пізно вніч „імяниннове товариство" добивається до Яремча.

Настрій розпогоджується разом з погодою і незабаром на облитому дощем небі й на лискучих паркетах сміються зальотні зірки. Веселого настрою не заколочує навіть археольогічне відкриття „коморника з Волині", що знайшов на тарілці в капусті чудово законсервований кістяк домашньої мухи. Товариш бере його („коморника", не кістяк) і веде до буфету, щоб там „прийти до рівноваги".

І коли годинник вказує першу півночі й музика перестає грати, розтанцьована „професор" рішає, що імянинам ще не кінець. Тоді ціле товариство переходить до другого бару, щоб там при вині (пляшка у коновочці з ледом нагадувала правдивий шемпан...) докінчити „джезову купіль".

А коли і тут „The King Jazz" звиває вітрила, сідаєш сам до фортепіяну, бо „професор бавиться".

Стрілка годинника минула третю. У вікні бляшаний дах якогось пансіону, що в світлі місяця виглядає на срібну пстругову луску, починає блїднути. А імянини кінчаться старим, симпатичним віденським вальсом.

ОСТАННІЙ ДЕНЬ У ДОЛИНІ ПРУТУ.

Останній день свого побуту в чарівних горах постановляєш провести на — правдивому лоні природи.

Плай угору, серед струнких, запашних смерек. Ідеш сам. Без цілі, безтурботно, без пляну. Як захочеш, можеш положитися тут, на цій полянці або деінде.

І повітря тихе, сонце тихе. Ледь-ледь вітрець подуне і десь зникає. Лягаєш горілиць на зеленоаксамитний мох і глядиш у небо. Білі хмаринки на блїдосинньому склепінні плинуть мов баранчики. (На жаль це порівнання вже старе і банальне. Так нехай буде — як бальончики...).

Ось там якийсь жучок лізе повагом, десь муха бренить. І живиця пахне солодко.

З недалекої полонини долітає різкий голосок:

— „Ци ви вікна побілили,
Ци то від морозу?
Ци мій милий такий красний,
Ци мій дурний розум?!"

Потім знов тихо. Здається, що живиця вливається в кров.

Устаєш і ідеш далі. Ось велитенська голова гриба-порхавки на млаці. А тут — чисте джерельце. Зачерпаєш долонями воду й здається, що пєш разом воду, зелень ліса й блакить неба. А все це ферментує радощами й опяняє тебе.

На право якась полонина. Верховинці стягають скошену траву. І бачиш, як молода гуцулка й гарний леґінь починають — боротися. Ану, хто кого кине?! І за хвилину котяться зі сміхом по траві.

Аж тепер відчуваєш, який чар криє в собі лоно природи.

СОНЯШНИМ ШЛЯХОМ.

Знову Поділля. Знову Заліщики і Дністер. Серпневе сонце жарить тут немилосерно. Пляже на Дністрі роїться від літників. Там каюк, там човен. А посередині ріки великі острови, покриті очеретом.

Заліщицький базар із зовсім східною кольористикою та галасом. Скільки тут кавунів, мельонів, помідорів (5 сот. за кільо!), винограду!.. Купуєш трохи. Минаєш бородатого діда-жебрака, афіші Данового хору, нашу селянку в барвистій наддністрянській сорочці у мештах на високих обцасах.

А за Заліщиками, за винницями вгорі — шлях у подільському сонці. І віє степовий, опалистий вітер.

Ідеш широкими полями з сонцем на плечах. А як чоло зароситься краплистим потом і спрага висушить горло, попросиш у гарної зустрічної жінки води. Вона піднесе холодний дзбанок та ще й усміхнеться:

— Відпічніть тут трохи. Вам чого так спішно?

— Спішуся, бо боюсь, що не зможу всього гарного побачити...

Ідеш дальше соняшним шляхом, а вгорі лопотить блакитний прапор неба радощами і надією. Бо що краще для мандрівника, як радощі нових обріїв і надія, що там знов зустріне його хтось дзбанком холодної води та усміхом стиглих, жіночих уст?

Бажаючи дістати кілька точніших інформацій про усі ці українські імпрези, як і взагалі поінформуватися з першого джерела про сучасне життя канадійських українців, відвідали ми разом з усіма варшавськими кореспондентами української преси втомленого ще далекою дорогою і працею в Канаді проф. Д. (що, як відомо, від м. року викладає у варшавському університеті історію Церкви) і дістали від нього отсі інформації:

Найперше питаємо проф. Дорошенка про ініціятиву й організацію його поїздки і довідуємося, що він ще перед Різдвом м. р. дістав запрошення на виїзд до Канади від **Інституту ім. Петра Могили в Саскатуні,** який зорганізував літні українські курси для студентів і вчителів. Організатором курсів був д-р **Петро Лазарович**. Курси, що мали відбутися в Саскатуні, відбулися в Едмонтоні, бо катастрофальна посуха унеможливила здійснити первісний проєкт. На курси вписалося 77 слухачів, що, не зважаючи на досить томлячу техніку викладів (після цілоденних англійських лекцій), живо цікавились українськими предметатами і навіть видали друковані конспекти. Усі учасники дістали українські свідоцтва.

— Але ви, пане професоре, не обмежувались виключно до українських викладів?

— Та де там, годі було! Українська еміграція без ріжниці віроісповідань та політичних переконань не дозволила мені бути осамітнення. Запросинам не було кінця. Прийшлось обїхати багато міст, містечок, „сіл"-осередків нашої еміграції. Був м. ін. у Саскатуні, Вінніпеґу, Едмонтоні, Торонто, Мондері, Редвеї, Мирнам, Виллингтоні, Ріджайні, Форт Виліямі та інших. Загалом виступив 48 разів з відчитами та промовами. Промовляв м. і. на конґресі з приводу 900-ліття проголошення Матері Божої Царицею України, а на запрошення Союзу Українського Жіночого Т-ва виступив з рефератом про визначне українське жіноцтво. **Метою** всіх моїх прилюдних прелекцій було **показати канадійським українцям, що вони частина великого народу з непересічною історичною минувшиною і традицією.** Я старався піднести наших канадійських братів в їх власних очах і **в очах місцевого англійського та французького населення, яке перестало** вже **здебільша вважати українців за нарід селян без території і трактує їх як рівних культурою громадян.**

А яка була реакція нашого громадянства?

— Дуже жива і щира. Можливо, що моє імя нічого не казало канадійським українцям і чужинцям, але вони бачили — як всюди підкреслювали — в мені **представника української державної ідеї.** Тому може й англійська та французька преса зацікавилася спеціяльно моїм побутом. Почались часті відвідини журналістів, з якими треба було „інтервювати" й відповідати крім питань про Україну ще й на безліч інших, що заторкували ріжні світові події та сензації. Очевидно, вони мають прекрасно зорганізовану інформаційну службу.

Проф. Д. показує нам багато ріжних канадійських ґазет і журналів, як „Edmonton Journal", „The Evening Telegram", „The Globe and Mail", „Winnipeg Free Press" та інші в яких на видному місці подано світлини й описи його побуту з висловами привіту для — „Ukrainian Visitor-a".

Оглянувши пресу, особливож д. цікаві числа большевицьких „Українських Робітничих Вістей", що повели проти проф. Дорошенка цілу послідовну пресову кампанію, питаємо далі:

— Який-же був склад ваших слухачів?

— Дуже ріжнородний. На всі виклади, що починалися звичайно пізно увечорі, прибувала маса людей. В містах переважно інтеліґенти й **робітництво;** на селах — фармери, жінки, часто старі баби з дітьми, яких привозили із собою у возиках на салю. На салі бувала звичайно нестерпна горяч, слухачі сиділи без маринарок, і лише я мусів пріти в ковнірці, не жалуючи зрештою того, бо всі мої слухачі радувались, почувши про позитивні висліди й успіхи нашої культурної праці.

— А про край не розпитували?

— Якжеж би ні. Приходилось розмовляти з усіма. Приходили до мене дядьки таки з Коломиї, з Бродів, з цілої Галичини: „Не були ви часом — питають — у нашому селі?" Був — кажу — і то не лише у вашому, але це вже було давно. Стрічав теж людей з В. України, часами давніх знайомих.

— Що можете, пане професоре, сказати про політичне обличчя нашої еміґрації в Канаді?

Передовсім застерігаюся, коли вже нагадали, що моя подорож була виключно наукова й аполітична. Моїм завданням було **познайомити канадійських українців з українським культурним життям в Европі,** бо ця власне сторона нашого життя для Канади найцікавіша й... **найменш відома**. Але маю безумовно і свої обєктивні спостереження.

Канадійські українці, що їх тепер є майже пів міліона, здобули собі заслужене імя **третьої культурної нації** (по англійцях і французах) **у державі**. Мають вони — як зрештою відомо — свою репрезентацію у провінціональних соймах і столичному парляменті. Деякі з послів, як напр. б. посли **Лучкович і Бачинський** загально знані зі своєї визначної діяльности. У Вінніпеґу, Едмонтоні та передовсім в Альберті живе таке густе скупчення українців, що інколи знайшовшися в оселях з білими хатками і зеленобанними церквами, думаєте, що ви дійсно в Україні і щойно гук моторів та авт каже, де ви.

При обговорюванні політичних відносин треба брати на увагу два моменти: українців між собою та їх відношення до держави і навпаки. Важко мірити тамошні відносини євро-

пейською міркою, бо здебільша наші „канадійці" почувають себе передовсім громадянами Канади. Всі українці дуже льояльні й тішаться якнайкращою славою. Влада нераз їм заявляє прилюдно, що більше цінить тих, що не асимілюються та залишаються самі собою, вірні своїй народности.

Значну, може і провідну ролю відограє там українська превославна і греко-католицька церква, що мають яскраво національний характер і — крім церковної — ведуть поважну національно-культурну роботу. Я зложив візиту правосл. архиепископові Іванові (Теодоровичеві) та греко-кат. еп. Ладиці. Зокрема виніс дуже милі спогади з гостини у взірцевому монастирі оо. Василіян у Мондері, що його відвідав на запрошення оо. протоігумена Крижанівсько го, проф. Боднара та ігум. Дидика. Цей монастир має дослівно усе своє; друкарню, шпиталь, школу...

— Ну, а партії?

— Всі без винятку українці мають глибокий сентимент для „старого краю". Всі бажають незалежної Української Держави і готові їй помагати морально, а то й матеріяльно, хоч не треба розуміти, що ця поміч малаб мілітарний характер. Канада може нам на випадок організування Української Держави над Дніпром дуже визначно помогти доставою фахівців у всіх ділянках, лікарів, інжинірів і т. п. Таке є здебільша становище самостійницьких партій. Щодо націоналістів, то скажу вам обєктивно, хоча вони мене мовчки збойкотували: у проводі тої партії стоять старші люди, яких погляди за 20 років ні трохи не пішли вперед, за життям. Тому цій партії брак молоді...

— О, власне! А як молодь?

— За хвилину. Докінчу ще з партіями. Отже поважні впливи намагаються мати большевики, в руках яких є багато великих робітничих домів і згаданий мною щоденник. Але наші маси перестали вже їх слухати, хоч совісовітофільство в Канаді значно поширене. Впливи большевиків серед нашої кольонії ослабли особливо від тої пори, коли москалі розстріляли поета-канадійця Ірчана та врешті від часу розстрілу Тугачевського.

— А проти вас, кажете, вели пропаганду?

— І то навіть сильну. Але голос на салі забрали були лише раз після викладу в Інституті Грушевського...

— Вибачте, що перерву; чи в Канаді істнують українські інститути?

— Так, але є це спеціяльного роду інститути, а саме інтернати для нашої молоді, що студіює в англійських університетах. Всі вони мають прекрасні викладові салі, бібліотеки тощо. Одначе дозвольте вернутись до большевиків. Отже раз після викладу запитав мене хтось із „наших" совітофілів: чи істнує наукова співпраця еміграції з Києвом? Питання мало — як я довідався пізніше — викликати замішання, але коли я, зрештою нічого не підозріваючи, спокійно оповів про свого приятеля — німця, якому підчас українїстичних студій у Києві не дали навіть книжок Грушевського в руки — питаючий помітно збентежився і вийшов...

Але вас, здається, цікавила особливо справа молодих? Бачив я позитивну працю Союзу Української Молоді. Молодь гарно працює і розвивається. Вона й є найбільшою турботою старшого громадянства, яке бажає її охоронити перед небезпекою цілковитого занглійщення. Щоб піддержати національну відпорність, старше покоління намагається, як може, оживити культурне життя, до чого — на жаль — не привязує ваги „старий край", бачучи в Канаді переважно терен для збірок та арену для... своїх політичних рефлексів. Акція скріплення знайшла свій вислів м. і. на недавньому зїзді Союзу Українців Самостійників у Саскатуні, де ухвалено домагатися катедр українознавства, та видати по англійськи історію України, граматику нашої мови, історію літератури, словники й інформатори.

На закінчення проф. Д. показує нам ще й вицинки з української преси, інформуючи, що тижневик „Канадійський Фармер" бє 13.000 накладу, та врешті дозволяє оглянути велику колекцію світлин. Між ними є справді цікаві й рідкі. Ось нпр. одна зафіксувала довжезні столи, за якими сидить 860 (!) осіб: адвокатів, професорів, священників, студентів, селян. Це — бенкет на честь гостя.

Мушу — закінчує своє інтервю проф. Д. — признати, що українці в Канаді стоять на своїх ногах, все, що здобувають, здобувають виключно власною, тяжкою працею. „Канадійська Україна" — має повне право вірити в творчий геній українського народу.

КТВ

Українська преса на Світовій Виставі.

Париж, вересень 1937.

Заходом українських емігрантів, передовсім Українського Товариства Прихильників Ліги Націй під проводом проф. Шульгина та Української Бібліотеки ім. С. Петлюри, яка дала всі часописні експонати, утворено, як ми вже згадували, у „Палаті Преси" на Паризькій Виставі український пресовий відділ.

На національній українській барві напис „La Presse Ukrainienne" — побіч безсмертні слова Вольтера: "L' Ukraine a toujours aspiré a être libre" — „Україна завжди бажала бути вільною", стара карта України Гоманна, етнографічна мапа українських земель, герб України, картина гетьм. І. Мазепи кисти п. Ольги Вівденко, перегладові діяграми українського населення і української преси — це, так скажемо, тло виставви.

Як експонати: західно-українська преса та українська еміграційна преса, видавана в Европі, Азії та в Америці.

Мистецький уклад українського відділу є ділом артиста-маляря В. Перебийноса, (замітні його орнаменти). Керманичем стійла є п. Ростислав Шульгин, співавтором і помічником у його улаштуванні є теж студ. унів. у Празі п. Каваль.

Український прес. відділ є на II. поверсі „Палати Преси" побіч преси чеської та египетської.

Ю. С.

—o—

У СССР ліквідують національні автономні одиниці.

Центральний виконавчий комітет зліквідував автономну область Ойратів (у західній Сибірі), прилучуючи її до алтайської округи РСФР.

ЗАМАХ НА ЄЖОВА?

У Гельзінгфорсі говорять, що у Москві викрили змову на наркома внутрішніх справ Єжова. Серед військових старшин і комсомольців переведено великі арештування.

По широкому світі.

Бразилійський парлямент продовжив на 3 місяці винятковий стан.

Болівійський уряд оголосив загальну амнестію за політичні провини.

У французькому місті Тульоні застрайкували робітники міської комунікації.

Палестинських арабських провідників, арештованих учора, англійці мабуть вивезуть на заслання на острови Сешелі на Індійському Океані.

Папа підготовлює мировий заклик до всіх католиків світа.

Французький уряд хоче скасувати на деякий час 40-годинний тиждень праці, бо теперішнє господарське положення не дозволяє на те, щоби його придержуватись.

—o—

Підсумки анкети та власні рефлексії.

4. ХІД УКРАЇНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ.

Частина учасників нашої анкети відмовлялась відповісти на це питання, заслонюючись чи то незнанням, чи оглядами партійної натури. Всеж, навіть вони відповідали на цей наш запит — відповідаючи на інші поставлені питання! Інші знову, навіть не формулюючи точно своїх критичних помічень, ставили справу у тій площині, що — мовляв — „треба признатися до помилок“. Знову інші стверджували „сіне іра ет студіо“, без ніяких скритих інтенцій робити кому прикрість чи „зводити порахунки“, що кожний успіх і кожна невдача мусить мати свої причини, а не може істнувати велика невдача без якихось поважних помилок. Коли річ іде про всесторонню аналізу „нормалізаційного“ періоду, теку, яка малаб немов документальне значіння, не можна обмежувати її виключно до одного тільки польського відтинку. Тим більше тоді, коли ми відразу ставимо справу в той спосіб, що річ не йде про успіх чи невдачу у ділянці т. зв. реальних здобутків, залежній майже виключно чи таки виключно від польської сторони, а про ті явища польсько-української та самої української сліпої вулиці, які залежать вже від самих українців. На превеликий жаль, у нашому громадсько-політичному житті істнує стільки прецедентів, що до справ загальної натури вплутувано особисті суперечки (нотоpійно відома метода пресових полемік!), що навіть там, де річ іде виключно про суттєву ріжницю поглядів на загальні справи, — дехто готов добачувати „особисті порахунки“. Вважаємо за відповідне рішуче застерегтися проти такого підходу, коли річ іде про аналізу помилок українського політичного проводу, яку м. і. повела анкета „Діла“ й ведуть нинішні наші підсумки та рефлексії. Нашу найдалі посунену льояльність супроти теперішнього політичного проводу, яку ми заманіфестували у тому, що в грудні минулого року обмежились лише до ствердження факту, що українське громадянство має застереження до деяких ходів політичного проводу, — деякі часописи інтерпретували в той спосіб, що „Діло“ — мовляв — тягнеться у хвості громадянських настроїв та само власного критичного погляду не має. З прикрою сатисфакцією можемо ствердити, що більшість тих критичних уваг, що їх висловили шш. дискутанти у нашій анкеті та які ми нині доповнюємо, не є виквітом „заднього розуму“ з літа-осени 1937 р., лише були висловлювані людьми, що стоять у проводі „Діла“, чи близько нього, давним давно, зараз на початку „нормалізації“ чи в її ході. І саме те, що ті уваги або не були респектовані, або взагалі політичний провід не допускав до їх вислову, стало сутньою причиною конфлікту, який є прилюдною тайною і творить нині один із найповажніших відтинків українського хаосу.

У ріжних подробицях практичної української політики за останніх неповна 2 і пів року ріжні дискутанти бачили сутні причини теперішньої нашої розтічі. Ми почули в нашій анкеті голос, що взагалі був погано вибраний момент для ведення розмов про нормалізацію відносин, бо на весну 1935 року ми були дуже слабі, а поляки були дуже сильні. По справедливости мусимо зазначити, що можна мати й інший погляд: що момент був саме для українців дуже пригожий, бо бойкот виборів, проголошений усіми польськими політичними партіями, непевність ситуації після смерти марш. Пілсудського та призначення міністром внутрішніх справ п. Косцялковського, людини з певним політичним стажем, давали українцям вигідні вихідні точки. Правда є, що умови з урядом мають тоді тривку вартість, коли уряд є сильний. Правда, уряд п. Косцялковського був слабий, прирівнюваний польською пресою до уряду Керенського. Але п. Косцялковський був міністром у кабінеті п. Славека, саме уряду „сильної руки“. Після упадку того уряду вся польська преса піддавала його гострій критиці, — але воно вказує хіба на те, що взагалі важко у Польщі устійнити дефініцію, котрий уряд сильний, котрий слабий. Правдою є теж, що при всяких переговорах більше можна зискати тоді, коли друга сторона контрагента потребує. Не може бути двох думок, що український контрагент на весну-літо **1935 року був урядові необхідно потрібний.** Це вже нині історична аксіома, що українці урятували кабінет п. Косцялковського та взагалі престіж цілих тодішніх виборів про участь українців у виборах на підставі згоди з урядом казалось у всіх польських голосах у Польщі і за кордоном, які тільки залунали були в обороні виборів і виборчої ординації! І та ситуація буде декому зпоміж нас уже **тоді** ясна. І тому вже **тоді** істнував погляд, що без огляду на зміст виборчого компромісу не можна заключати його, **якщо уряд не замаркує зміни національної політики якимось маніфестаційним актом.** Згоду на виборчий компроміс без отієї передумовини себто без маніфестаційного акту зміни державної політики — вважаємо підставою всіх пізніших невдач і заломлювань.

Щодо самого виборчого компромісу, то була вже про це кількакратно мова: сам виборчий компроміс у засаді був допускальний, але санкціонування у ньому регіональної концепції через обмеження компромісу до трьох воєвідств — перекреслювало засаду, що українство в Польщі можна трактувати тільки, як щось одноціле, як одностайну національно-політичну особовість.

Третім болючим пунктом буде т. зв. узгіднювання кандидатур. Це був прикрий удар для національного престіжу. Але коли навіть допустити такий далекойдучий тактичний хід, то не можна зрозуміти односторонности того акту. Наскільки нам відомо, польський уряд сам станув був на становищі, що обидві національні парляментарні репрезентації краю будуть займатись тими самими справами, отже в інтересі „нормалізації“ лежить відповідний персональний добір: мовляв, і українці повинні мати вплив на склад польської репрезентації. Тимчасом українська сторона обмежилась, здається, до вислову бажання бачити в польській репрезентації тільки одного польського діяча (бажання не здійснилось), зате допустила до вибору пп. Відацьких, Екертів, Жиборських, навіть не цікавлючись їх кандидатурами і їх поглядами. Практичні висліди відомі: протиукраїнські демонстрації польських східно-галицьких послів, вибраних на доручення українського політичного проводу українськими голосами.

Окрему сторінку творить ціла система ведення української національної політики в періоді „нормалізації“, і то однаково на польському, як і на українському терені. Тактика нормування національних відносин при помочі безпосередніх звязків з польською стороною є тактикою, що вимагає найбільше рухливости. Велика відповідальність за вислід отакої тактики повинна би теж диктувати необхідність втягнути до активної праці над дійсною нормалізацією відносин — якнайширші кола рідного громадянства. Тимчасом ми побачили вже з самого початку не тільки не поширення групових і персональних рямців УНДО, але — на превеликий жаль — звуження їх. Звязки з іншими партіями порвались м. і. через перервання контакту на ґрунті підготови до Всеукраїнського Національного Конгресу. Замісць поширити базу чинників, безпосередньо чи посередньо заангажованих у веденні політики, та база звузилась. Фактично теж припинилась система колективної співпраці на терені самого УНДО, заступивши її системою праці одиниць. Воно свідчить може про особисту відвагу політ. проводу, але на ході праці мусить відбитись відемно, хочби тому, що така активна політика вимагає саме якнайбільшого **поділу функцій і компетенцій.**

Цей момент був теж шш. дискутантами заторкнений. Вказано, що не можна в одних руках зберігати і престіжу національно-політичного представництва, і обовязку вести т. зв. чорну роботу. Не можна вести з найвищими державними чинниками розмов у найширшій всеукраїнській площині та одночасно інтервеніювати у справі маленьких посад для поодиноких петентів. Воно неминуче веде до обниження поваги політичного проводу. Воно деморалізує теж другу сторону, бо привчує її не відріжнювати річей великих від малих та остаточно викривлює поняття самої політики, кажучи розуміти під нею „ходатайство по делам“. На превеликий жаль, до такого непорозуміння довів ще факт, що в міжчасі ані перед польською ані перед українською стороною український політичний провід не висунув ніяких **проблем.** Під впливом алярмів української преси переведено масову кампанію у земельній справі, але теж не зроблено з неї політичних висновків.

Таким чином мусіло витворитись переконання, що „нормалізаційний“ період **розміняв українську національну політику на дрібну й найдрібнішу монету,** дарма, що політичний опортунізм зовсім такої методи не вимагає.

Звуження кругу безпосередньо заангажованих в активній нормалізаційній роботі українських громадян викликало і звуження діяльности на польському терені. В основі тактики

нашого проводу лягла теза, що провід веде розмови з урядом і поза урядом ніхто його не цікавить. **Це була фатальна помилка, яка мститься по нинішній день і ще буде мститись.** При веденні розмов з польськими урядовими чинниками не тільки не використано посередництва прихильних ідеї нормалізації ріжних **польських** діячів і кол, але й навпаки, — цілий ряд польських діячів, які засвідчили свою відданість ідеї наладнання польсько-українських відносин, відчув, що вони немов „зайвий елемент“, непотрібний у цій справі, що вирішується виключно поміж кількома особами з українського проводу та польського уряду. **Польський громадянський чинник був цілком знехтований.** Дотогочасних польських пропагаторів ідеї порозуміння залишено самих собі, не кооперуючи з ними, а самому теж не поведено на польському громадянському відтинку ніякої акції. Не навязано звязків з ніякими чинниками та діячами, з якими можна було бодай **пробувати** навязати звязки.

Не уладжено ані на варшавському ані на галицькому терені ні одного політичного відчиту, ні одного широкого прилюдного дискусійного вечора, хоч два роки тому українська тематика була „модна“ і був надзвичайно пригожий грунт для таких імпрез, було теж (і подекуди й нині є, хоч уже менше) безліч поважних відповідних теренів. Широка акція інформування польського громадянства про себе, дискусій, спорів, — булаб безумовно притупила вістря брехонь, що ними годують польське громадянство часописи типу „ІКЦ“, булаб примусила й Редакції тих часописів до більшої обережности. Колиб проф. Ромер і йому подібні знали, що на його тенденційні еляборати негайно появиться в окремих польських публікаціях відповідь — то інколи таки зацукались би в їх оголошуванням. **Можливо, що не вдалось би оминути протиукраїнської польської громадянської мобілізації, такої, як її нині бачимо, але та мобілізація напевне не булаб перейшла так гладко і не обхопилаб таких широких кол польського громадянства.** Настрої — це теж щось, що не повстає як деус екс махіна, тільки течія, яку хтось витворює, хтось протидіє. Все на світі роблять люди.

Чинником, який **допоміг** цій мобілізації, було не тільки обмеження себе виключно до терену розмов з урядом, але й **таємний характер** тих розмов. Очевидно, не все годиться до оголошування, можна теж інколи спеціяльно устійнити з деким тактику — зберігти про дану справу тайну до часу реалізації пляну в таких то етапах. Однак таємний характер розмов про наладнання польсько-українських відносин, як **система** — це груба помилка. Польська вулиця заметушилась, що — мовляв — уряд „продає

Галичину українцям“, українські противники наладнання відносин дістали теж матеріял для демагогії. Ані українська ані польська прилюдна опінія по нинішній день не знає, що **конкретного обіцяв уряд,** коли, кому, в яких термінах для реалізації та чи взагалі про ті терміни була мова. Невідомо навіть, чи українська сторона має бодай один протокол з безчисленних розмов з відповідальними польськими державними діячами, — бо хтось з присутніх **польських** вищих урядовців протокол звичайно **собі** списує. Не дивниця, що українська сторона не змогла нпр. як слід використати виразної заяви мін. Косцялковського на конференції у львівському воєвідстві, що про кольонізацію „мови не може бути“, бо він, мін. Косцялковський, сам з автопсії переконався про страшенну бідність у галицькому селі і голод землі. Вперше провід УНДО відхилив рубець заслони із своїх розмов з урядом літом цього року, даючи в „Свободі“ ширший звіт із своєї авдієнції у премієра й мін. внутрішніх справ; але це вже пізно, бо громадянство перестало взагалі такими розмовами цікавитись.

Невикористовування таких, як наведена, і т. п. заяв, зроблених у чотирьох стінах, довело до явища, що є одною з найбільш характеристичних рис політики українського національного проводу за останні два роки: не витягати політичних консеквенцій. Та метода стала саме головною причиною депреціяції українського політичного чинника. Тактика засадничої опозиції є звязана з т. зв. штивною політикою, вона має одну напрямну і взагалі не рахується з політичними актами противника, хіба, що рішає зректись цілком чи частинно своєї штивности. Але тактика політичного опортунізму, який саме казав піти на компроміс у 1935. році, мусить бути гнучка, мусить вічно пристосовуватись до актів уряду, до вимог моменту. **Коли та тактика стає штивною у тому розумінні, що приймає первісну свою декларацію, як аксіому, і тримається її без огляду на змінену ситуацію, тоді витворюються своєрідні політичні „ножиці“, які полягають на щораз більшій диспропорції поміж поведінкою обох контрагентів.**

Ось і суть сліпої вулиці на українському парляментарному відтинку. Не в цім річ, що з українського боку сипалась повінь заяв, а в тім, що одночасно з польського боку не прийшла ні одна. Українська сторона виложила **всі** атути, польська **ні одного**. Ми мали такий випадок, що представник уряду орудував у відповіді українцям тим самим аргументом, що його раніш ужив український політик у пресі: що не можна, мовляв, за рік змінити того, що назбіралось за попередніх кільканацять літ! Чи справді **українці** мають давати польському урядові аргументи для виправдання **польської** політики?!

Все воно разом довело до стану, який довше тривати не може. І тут виринає питання, сформуловане у нашій анкеті в останній точці запиту: до чого це веде і що діяти далі?!

Воєвода Білик віцеміністром?

Кружляють поголоски, що воєвода Білик має вже в найближчому часі заняти становище віцеміністра внутрішніх справ на місце мін. Пацьорковського, який уступить зі свого становища.

Якщо ці вістки правдиві, то в тім випадку становище львівського воєводи обняв би теперішний краківський воєвода Малашинський.

—o—

Зі судової салі.

ПРИСУД У ПОЛІТИЧНОМУ ПРОЦЕСІ ОЛЕНИ ЖАРСЬКОЇ І ТОВАРИШІВ.

У процесі Олени Жарської і 9-х товаришів, обвинувачених у приналежности до ОУН, в пятницю, останнього дня промовляли прокуратор та оборонці: д-р Шухевич, д-р Паньківський, д-р Бобинський та д-р Старосольський.

Присуд проголосили тогож дня в год. 9.30 вечором. Ним засудили:

1) Олену Жарську на 6 літ вязниці, 2) Василя Вавррука на 6 літ, 3) Івана Кравчука на 8 літ, 4) Степана Гайошку на 4 роки, 5) Івана Грунтаса на 4 роки, 6) Грицька Бойчука на 3 роки, 7) Гаврила Морхала на 3 роки, 8) Семена Салдака на 3 роки, 9) Івана Смулку на 3 роки. Костя Лупкова увільнив суд від вини і кари.

Всім засудженим зарахували слідчий арешт. Всі вони сидять у слідчій вязниці від року.

Оборона внесе касацію від присуду.

Візита на Замку.

ПАТ повідомляє, що президент Мосціцький приняв по черзі в суботу на авдієнції амбасадора при Квіринalі Альфреда Висоцького і в полудне міністра закорд. справ Бека.

—o—

З театру.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР ІМ. САДОВСЬКОГО.

„ХМАРА“, драма на 4 дії Суходольського.

Львів так рідко оглядає українські театральні вистави, що здавалось би навіть виступ менше відомого у Львові і нереклямованого театру повинен би заповнити публикою хоч би і найбільшу львівську салю. Тому сумно ставало, коли малесенька і дрантивенька саля жидівського театру при вул. Ягайлонській не заповнилася навіть до половини публикою. А навіть між тими глядачами, що ми їх бачили доволі великий відсоток творили... жидівські глядачі, не враховуючи безплатних білетів.

Симпатична дружина театру ім. М. Садовського заграла на перший свій виступ „Хмару“, яку ми вже бачили в ріжних обсадах і ріжних постановах. Ця розтяжна песа, яку можна би зовсім добре стягнути до трьох дій (режисер театру ім. Садовського викинув одну дію — сцену суду) вимагає великих творців типів, захоплених своїми ролями, щоб не перетомила глядача.

На великій сцені, де можна розгорнути гарні декорації, враження може бути само від себе більше. Трупа, що не розпоряджає технічними ефектами і мусить боротися з матеріяльними труднощами, а часто і не всилі зробити нічого з малої сценки, находиться у дуже тяжкому становищі. Тимто не диво, що вчорашнім виконавцям вдалося тільки до деякої міри втримати цікавість глядачів, бо треба признати, що театральна дружина творить добре вирівняну цілість. Нема в ній дуже добрих акторів, але нема і злих. На першому місці стоїть п-і Карабіневич, що на жаль, за часто хоче догоджувати смакові публики і часами шаржує.

На окрему згадку заслуговують хори і танцюристи, які теж збирали зовсім заслужені оплески скромної авдиторії.

Театр ім. М. Садовського, який має чисто народній побутовий репертуар, міг би стягнути у Львові більшу відповідну публику.

Р. С.

—o—

Літературна сторінка.

Новий дебют.

Михайло Романишин: „В ГРАНАТОВИХ ГОРАХ“, Львів 1937.

Уся книжка полишає симпатичне враження великого зусилля, щоб проявити свій талант власною формою. Ця її ознака найважніша. Навіть не книжка тут важна, а спроба, поза якою дрімає талант. Чи він розвинеться — побачимо. Якби хто спитав попросту, що в ній в всередині, то можна би пригадати деякі нариси Марка Черемшини, але ті, де небагато є сюжету, дуже мало подій або зарисованих постатей.

„В гранатових горах“ — зовсім у стилі тих численних нарисів, якими дебютують молоді автори захоплені гарними словами та поетичними образами. Гарні слова та поетичні образи заливають саму тему, кажуть забувати авторові, що взагалі варт булоб мати тему, замазують постаті, навіть лінії предметів і природи, що їх автор хоче нам змалювати. М. Романишин знає селянський світ і любить його поезію. Він не вміє оповідати попросту звичайними словами історій, які трапилися людям. У його книжці находимо заголовки „Ярмарок“, „Перша любов“, „Ватаг“, але з 18 його нарисів не більш два-три змальовують людей і події, — решта це лірика. Автор плаває на крилах уяви, як поет, коли не потребує журитись, як назвати свою поему, що починається хмарами, а кінчиться всякими явами.

Ця книжка ані оповідання, ані новелі, ані поеми прозою. Перший нарис „В гранатових горах“ починається ось як: „На вікнах два різнобарвні квадрати, як з двох кусків барвистої тканини укроені. Від заходу квадрат червоний з луною соняшних заграв, що ковзнула по мідній полонині і до вікна прилипла. Від півдня гранатовий квадрат утяв рісневу стяжку четинниць і пришпилив на вікна. На двох протилежних вікнах два барвисті квадрати, а в серці Мирона квадрати галок шарудять і місця не знаходять ні виходу.“

У такому стилі та тоні майже вся книжка. Кілька років тому в добі модернізму деякі вважали писати саме так за свій обовязок. Нині ця метода повторяється: автори накопичують багато прикметників, багато закарлючених образів, що вилізають один на одного, як поскидані на купу предмети на ліцитації. Не треба такого стилю вважати за манеру або потребу пози: — писати ясно і просто найважче; — ставити таке домагання до новиків даремне.

М. Романишин повизбирував дуже гарні народні слова з лемківського говору і неодне з них можна собі записати. Але слова говору перемішані в нього не завсіди вдатно із найновішими літературними новотворами. Перехід від того, що він пише сам до того, що думають його герої-селяни — невиразний, непередуманий. Після чистого сільського настрою приходить у нього нпр. така стилізація модна в совітській прововій поезії:

„„Батьки забули розперезано плетені ремені на постелях.
Десь екзекутор вороженийй.
Спізнений коминар.
Жид, що на ліцитацію.
Полісмен, що по політиці.
Аеро місію має.
Аеро тисячі карток на голови розкинув.“

Таксамо як „літак“ перемінився в „аеро“ і наш звичайний поліцай у „полісмена“ вся побутова картина переміняється у футуропоезу.

Після Стефаника, Черемшини і довгого ряду наших інших співців села нелегко добути із села нову поезію. Але село зміняється серед щораз-то нових обставин; описувати людей серед цих обставин це невичерпане джерело нових тем і типів. Чому наші молоді автори не роблять цього — не знаємо.

м. р.

А тепер разом зі своїм сином продукує серіями повісти про Тарцана, адмініструє торговельним підприємством для експльоатації патенту Тарцана і збирає міліони.

Люди мають малпячу рису — відомо яку, і не диво, що так їм подобався чоловік-малпа.

І. Ч.

—o—

Літературна хроніка.

ЮВИЛЕЙ РОДЗЕВИЧІВНОЇ.

Польські журнали і щоденники пригадали цього року ювилей Марії Родзевичівної. Мало хто пригадав вік цієї невтомної письменниці, що давно вже перейшла сотню томів. Її дебют почався в 1884 р. і в 1886 р. вона вже звернула на себе увагу повістю „Страшний дідусь“, здобувши успіх у 1887. р. „Девайтісом“. Напередодні двох віків, коли прийшли до голосу нові напрямки модерної літератури, Родзевичівна займала скромне місце популярної авторки, що здобувала тільки читачів, а не місце в історії літератури. Вона кидала на ринок щораз то нові повісти без огляду на нові літературні течії та новий смак. Ніхто не перечив, що її „Девайтіс“, „Чагарі“, „Сірий порох“, „Верес“, „Між устами і беріжком чаші“ мали неослаблений успіх серед пересічної публики. Щойно тепер критика почала згадувати про заслуги Родзевичівної. Виявилось, що серед повені її книжок можна найти і такі як „Літо лісових людей“, що є майже архитвором. Родзевичівна — прегарний знавець Полісся. Вона знає цю землю, любить її, розуміє її людей і вміє змальовувати їх завзяту, зосереджену мовчазну вдачу. У своїй любові до поліської землі вона доходить до своєрідного патріотизму. Найкраще в Родзевичівної — описи природи і живі типи. Вона має хист вигадувати дотепну інтригу, але тим, де переноситься думкою в інше невідоме їй середовище, сходить на фейлетонові романи. Погляди її героїв часто перестарілі та наївні, хоч колись вона здобувала собі читачів сміливістю нових думок, що плили за духом часу.

НІМЕЦЬКА КНИГА ЛЕГЕНД.

У БРУНСВІКУ у видавництві Вівега під редакцією Бартольда Блюнка та Драєра виходить цікава серія п. з. „Німецька книга легенд, складена сучасними німецькими письменниками“. 73-літній шлеський письменник Герман Штер оповідає одну легенду із рідних лісів ще з часів 7-літньої війни про „камяного чоловіка“, який боронив жінки та діти і зявлявся у сні злочинцям як докір совісти. Макс Мель оповідає легенду про Адама з раю. Карль Реттіґер про відвідини одного духа у славного поета Жан Поля, Гайнріх Бургенне про легенду Ван Ґоґа, Фрідріх Демль про Моцарта. Іна Зайдль про одну чародійну танцюристку, Вільгельм Шольц про надприродну силу одного святого, тощо. Крім згаданих авторів є в цій книзі ще 11 інших, між ними один, Ганс Франк, із справжнім гумором.

АВТОР „ШВЕЙКА“ В ЮГОСЛАВІЇ.

У Загребі вийшло досі 4 томи перекладу Ярослава Гашека „Швейка“, крім цього збірка його гуморесок п. з. „У Совітській Росії“. „Швейк“ як песа має великий успіх на югославянських сценах.

МАНІЯ ҐОНЧАРОВА

Недавно видали папери із посмертної спадщини російського повістяра Ґончарова, автора „Обломова“ і „Обриву“. Із його щоденника видно, що він терпів за переслідовну манію, переконаний, що інші сучасні письменники „ограблювали його безчесно“. Він уважав, що Турґенєв використав його ідеї у „Дворянському гнізді“, „Батьках і синах“ і „Димі“. Ще більше Турґенєв передав Ґончарові ідеї свому приятелеві Фльоберові, який плягіював Ґончарова у своїй „Пані Боварі“ та „Виплеканих почуваннях“. Навіть Ґонкури обікрали Ґончарова у своїй повісти „Жермінє Лясерте“.

—o—

Фабрикант повістей.

В липні минулого року в Льос Анджелес в Америці відбулося незвичайне свято. Знаний також нашій публиці зі своїх повістей і з кіна автор Тарцана святкував своє 60-ліття. Цей славний автор — це Едгар Райс Баровс. Це імення знане нашій публиці головно завдяки героеві його повістей, Тарцанові, що виріс і виховався серед малп у непролазних джунглях. Хоч повість про Тарцана дуже цікава і мала більше успіху нiж „Книга Джунглів“ Кіплінга, то таки вона не є літературним твором. І сам автор, тепер уже міліонер, власник величавої палати біля Льос Анджелес, що зветься „Тарцан Ранч“, уладженої з небувалою величавістю, — не має мистецьких аспірацій. Йому вистачають торговельні успіхи його „творів“.

А тих успіхів має досить. Америка вміє платити за добрі „винаходи“. Баровс сам себе вважає за меткого бізнесмена, який найшов добру думку і зумів її відповідно використати. Вдалося йому найти постать, яка „вхопила“ публику і принесла йому величезний маєток.

За молодих літ він брався до всяких фахів — за винятком літератури. Навіть з правописом не було в нього все в порядку. Спочатку він служив при війську, потім був ковбоєм, залізничником, біржовим маклером, шахтарем. Коли одного разу нарікав він перед одним маломістечковим крамарем, що його зарібки дуже малі, а праця тяжка, той порадив йому написати повість.

„Хібаж то не буде тяжче, як вганятися за коровами?“ І Баровс за кілька тижнів написав повість „Княгиня на Марсі“, яку немилосерно відписав від Жіль Верна, додаючи до неї багато безглуздих, фантастичних видумок. За цей товар якийсь тижневик дав 400 долярів.

Це так дуже заохотило нашого „автора“, що він написав іще пару повістей, на які не найшов охотників. Та це його не знеохотило, він уперто йшов до мети, продаючи замість повістей — патентовані гребінці.

У 1912. р. почав він писати повість про людину, що виховалася в джунглях і назвав її Тарцаном, бо так звалася його родинна місцевість.

Довго шукав він видавця. Мішанина фантазії з екзотикою та сензацією найшла великий попит на ринку не тільки в Америці, але в цілому світі. Наклад повісти „Тарцан серед малп“ осягнув 3 міліони примірників.

Зорієнтувавшися, що натрапив на золоту жилу, почав її експльоатувати зі спритом біржового меклера. За десять літ написав дальших 24 книжки пригод Тарцана. На книгарськім американськім ринку повстало нове, специфічно американське поняття „бест-селлер“ — книжка, що найліпше йде, і „Тарцан“ став королем таких книжок.

Тарцана переклали на 22 мови і золото широкою струєю поплинуло до кишені масового фабриканта повістей.

Показалася звукова фільма і знову відкрилося нове джерело доходу. Згодом Тарцан опанував і хвилі етеру. Спритний автор заснував „Тарцан-Радіо“ яке надає авдиції з життя Тарцана побіч знаменито платних торговельних реклям.

Велика пресова аґенція платить йому величенські суми за право поміщувати у 160 часописах рисунки з життя Тарцана. 28 великих фірм платить йому великі гонорарі за право реклямувати „шпильки Тарцана“, „шельки Тарцана“, „запальнички Тарцана“ дарма, що Тарцан у джунґлях з такими причандалами був би дуже комічною фіґурою. Але, як кажуть, така реклама приносить успіх...

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Тайна Рено.

РАЙ РОЗВОДІВ І НАРКОМАНІЇ.

Наші читачі вже знають із шпальт нашої сторінки, що невеличке американське місто Рено є правдивим раєм для всіх, що хочуть розводитися. Це місто, що лежить у стейті Невада і славне зі своїх судів, які переводять безчисленну скількість розводових процесів. Подружжя, яке має вже досить спільного подружнього життя їде до Рено по розвід. Вистане заїхати до якоїнебудь гостинниці, зголосити своє замешкання і по 6 тижнях можна дістати судовий розвід. Не диво, що тамошні гостинниці постійно переповнені і мають всі кімнати заняті на 6 тижнів.

Одначе деякі клієнти залишаються і других 6 тижнів і третіх і цілий рік.... Вони не мають уже просто повороту.

Що їх тримає на тому місці?

— Прегарне весняне підсоння... — відповідають вони іноді з блискучими очима.

Інші захвалюють спокійне життя в місті. Ще інші замісць відповіди роблять тільки дрожачою рукою невиразний рух. Одначе всі мають на думці: опій!

ЧАЙ ІЗ КОКАЇНОЮ.

Це ідилічне, славне на цілий світ місто має китайську дільницю, яка могла би суперничати з легендарною китайською дільницею у Сан Франціско — Чайнатавном.

Жінки, які приїздять до Рено — три четвертини готелевих гостей творять саме жінки — шукають забуття. Вони знаходять його в „Публік Клюб" в нічнім льокалі, який є власністю незвичайно поважного добродія Ву Сінґа. В тому нічному льокалі танцюють, п'ють і грають в рулетку. Притім мусимо замітити, що влада стейту Невада толерує азардну гру у прилюдних місцях. Стомленим паням, що не можуть стерпіти гамору міста і не всилі заспокоїти своїх нервів, стоять напів притемнені сальони до диспозиції. Не треба там зовсім замовляти вина, ні інших напитків. Вистане замовити шклянку чаю. Цукор до чаю подають у малесеньких білих пакетиках. Цукор? Очевидно, якби Кріс Гансен, шеф відділу державної поліції для боротьби з наркотиками був дуже цікавий і хотів переконатися, що такі пакетики містять — то переконався би, що в них справді є цукор. Одначе Кріс Гансен був дуже рідко цікавий. І тому в пакетиках була зовсім звичайна кокаїна, або опіюмовані папіроски, чи ампулки морфіни.

ЧЕРВОНА ДАМА.

Найвірнішою і найточнішою клієнтелею були, як ми вже згадали, жінки. Особливо одна з них, завжди одягнена на червоно. Ця червона дама, яку знали тільки з імени Люсі, відвідувала вже більше як пів року „Публік-Клюб" — імовірно вельми шановний містер Ву-Сінґ заробив від неї вже приблизно 10.000 долярів. Але вона все ще трималася зовсім добре.

Одного вечора зявився знову у клюбі детектив Кріс Гансен.

— Галльо, кохана, привитав він Люсі, яку він застав очевидно при її столику. Відтак додав ще:

— Ходіть зі мною до сусідньої кімнати, не звертаючи нічиєї уваги. Маю з вами про щось поговорити.

Без одного слова, не виявляючи найменшого здудування, чи схвилювання або поспіху вийшла червона дама за шефом відділу боротьби з наркотиками в Неваді.

Коли вони опинилися в окремій кімнаті, він не сказав нічого, тільки одно речення: „Не так легко обманути американську поліцію.

— І я думаю, що ні... — відповіла Люсі.

ЗДЕМАСКУВАННЯ.

— Ви не називаєтеся Люсі Мек Алістір. Ваші документи фальшиві. Ви є карана Жанет Дрі. За чековий обман в готелі ви відбули кару трьох місяців вязниці в окружнім суді і у звязку з карою ви повинні бути виселені зі стейту Невада. Отже що ви тут робите?

— Курю опій і нюхаю кокаїну.

— Так?

Спершу детектив замовк від несподіванки. Відтак розсміявся.

— Ву Сінґ заробив на вас маєток, знаю про те. Але відки ви берете гроші?

Теплий, свавільний і самопевний усміх був єдиною відповіддю.

— Ах, так, очевидно... розумію... Рено.., розводові „парубки", які сидять тут довкола. Винищити вас треба.

— Винищити? Ні... Може думаєте використати — запитала молода жінка з невинною усмішкою.

— Як ви кажете?

— Слухайте, Кріс — хіба можу називати вас Крісом? Не робім одно другому ніяких прикрощів. Якщо я відтепер купуватиму безпосередно від вас мої малі порошки, замісць від нашого жовтого приятеля, який продає їх під контролею, тому, що ви маєте з ним спілку — то ви не будете хіба противитися, як я ще залишуся на якийсь час у Рено? Правда?

— А ви пані — відповів він тепер з найглибшою пошаною — вийдете на тім багато краще і дешевше. Пощо ми маємо цього жовтого чорта лишати в цім інтересі, коли ми — двоє білих так добре розуміємося.

— Ваша ціна? — запитала вона, не звертаючи уваги на його слова.

— Як для вас міс Люсі Мек Алістер — тепер назвав він її знову давнім прізвищем — як для вас то по долярові за пакетик кокаїни звичайного формату. І в мене дістанете справді кокаїну, бо той жовтий чорт — заявив він при тім злобно — домішує до свого товару звичайного мілкого цукру.

НА ПОЛІЦІЇ.

Ще того самого вечора зявилася червона дама в поліційнім уряді Рено. Веліла себе відразу запровадити до відділу боротьби з наркотиками.

— Алеж ви необережні, — привитав її тими словами Кріс Гансен, зовсім не врадуваний її появою.

— Ні, це ви були необережні — відповів йому якийсь мужеський голос. За червоною дамою зявився у дверях висока постать директора поліції.

Заки детектив Ганзен спамятався, на його руках замкнулися сталеві кайданки. В цій самій хвилині ввійшла поліція до „Публік Клюбу" і арештувала Ву Сінґа і сімох його помічників: трьох американців та чотирьох китайців. Суд засудив злочинного аґента на 20 літ вязниці, Ву-Сінґа на 10 літ і їх спільників на кількалітню вязницю.

ПОКУТА.

Коронним свідком підчас процесу була місіс Жанет Дрі. Коли її запитали про персоналії, вона відповіла щиро:

— Я приїхала до Рено, щоб дістати розвід! Формальности так протягалися, що мені не стало грошей і я справді заплатила готелевий рахунок чеком, який не мав покриття.

Мене засудили на 3 місяці. Одначе у вязниці зустріла я так багато жінок, яких опир Рено, торговець наркотиків зіпхав на саме дно, що я рішилась по виході на волю на власну руку повести боротьбу з цими жахливими злочинцями. Очевидно в порозумінні з паном директором поліції.

— Я спершу вагався, коли свідок прийшла до мене з такою дивною пропозицією — заявив перед судом шеф поліції. — Одначе відтак я подумав, що справді варто спробувати... Я дав міс Дрі багато грошей і вона вирахувалася з них до одного сотика... а ті фальшиві документи —... Ще ніколи американська поліція не мала досі кращого помічника.

І відтак зробив щось на американські умовини небувале: підійшов до молодої жінки і при всіх, серед судової салі поцілував її в руку. Директор поліції покарану фальшівничку чеків.

КРОВ УБИВНИКА РЯТУЄ ЖЕРТВУ.

У прегарній віллі недалеко Ню Йорку трапилася перед кількома днями трагічна подія. Молоде подружжя Кузиків (повторяємо за американськими часописами, не знаючи чи це наш земляк, чи ні) уладило бенкет для запрошених гостей, яких зібралося приблизно 50 осіб. Настрій був незвичайно гарний і забава була на найвищому вершку, коли її раптом перервали серед нічної тиші револьверові стріли.

Виявилося, що це стріляв під впливом заздрости молодий господар до своєї жінки. Хід події був такий: Кузик запримітив, що його жінки нема серед гостей. Він почав її шукати в цілому домі, але коли не міг її ніде знайти, вийшов до городу. І там не було жінки. Кузик побоюючись, що може його дружині трапилося щось лихого, вибіг на вулицю.

Перед домом стояв цілий ряд люксусових авт, що паркували там дожидаючи на своїх власників. В одному авті сиділа його жінка і цілувалася з якимсь мужчиною у фраку. Схвильований у наглім приступі заздрости муж витягнув револьвер і почав стріляти до своєї жінки.

Важко ранену молоду жінку відвезли до лічниці, чоловіка арештували, гості розіхалися. Кузик сильно заломився і жалував свого вчинку. Коли з лічниці повідомили його, що жінку може врятувати тільки трансфузія крови, він негайно зголосився і пожертвував свою кров.

Таким чином убивник урятував свою жертву власною кровою.

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глуаевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254-46.

— **Судя окр. суду у Львові Стефан і Дарія з Колессів Залеські** складають з нагоди свого вінчання, яке відбулося у Львові 3. липня 1937 25 зол. на Рідну Школу. 1775

— **Ширші сходини** членів Філії С. У. відбудуться у вівторок 5. жовтня 1937. р. в год. 7. вечір з рефератом Вп. редактора Голубця Миколи на тему: „Княжий Крилос" в домівці С. У. вул. Сикстуська 46. Гостям раді. **Виділ.** 1—1 1773

— **Великий фестіваль польського мистецтва.** У днях від 3. до 10. жовтня прогомонить зі столиці радієвою луною по цілій Польщі. Кожний, що має добрий радіоприймач буде мати змогу слухати дома. Ще є трохи часу і коли хто хоче взяти участь у цьому знаменитому мистецькому бенкеті, — хто хоче послухати співу Кедури, концертових премієр й побачити походи та публичні фестини, повинен зараз таки завести в себе дома одну з найдосконаліших супергетеродин Телефункен серії 1938. Передадуть вони в мистецькій формі радіові трансмісії зі столиці та цілого світа. 1—1

— **Атракційна концертова імпреза „Української Захоронки".** Як довідуємося в неділю 10. жовтня відбудеться на дохід „Української Захоронки у Львові концерт, який буде не тільки інавгурацією нашого музично-концертового сезону, але стане теж справжньою атракцією. Буде це концерт української народньої пісні в сучасній обрібці у виконанні нашої зірки опери й естради Марії Сокіл з Антоном Рудницьким при фортепіяні. Білети раніше в „Союзнім Базарі".

— **Нові 100-золотові банкноти.** Почавши від 1. жовтня ц. р. Польський Банк пускає в обіг банкові білети по 100 зол. з підписом головного директора банку д-ра Леона Баранського і з датою 9. листопада 1934. Поза тими подробицями нові банкноти не ріжняться нічим від дотеперішніх 100-золотових банкнотів з датою 2. червня 1932. р.

— **Дальші польські станиці.** В Синькові пов. Заліщики посвятили римо-кат. каплицю, збудовану заходом корпусу пограничної сторожі. Посвячення доконав кс. Вичесани при участи представників влади і польських організацій. — В Пилатківцях коло Борщева відбулося посвячення „стшелецького дому" у прияві старости Бая та інших повіт. діячів.

— **Нова українська крамниця в Бережанах.** При вул. Міцкевича 5. біля Народнього Дому почне у вівторок 5. ц. м. свою діяльність нова українська торговельна станиця п. н. „Рідний Базар", крамниця з ґалянтерією, кравецькими приладами, з приладами до писання і іншими товарами. У новій крамниці зможуть теж дістати аматорські гуртки ріжне театральне приладдя. Новій нашій торговельній станиці бажаємо якнайкращих успіхів і сподіємося, що громадянство Бережан і Бережанщини полагоджуватиме свої орудки в цій новій крамниці.

— **Смерть б. віцепрезидента міста Тернополя.** Недавно помер у Тернополі бувший віцепрезидент міста Тернополя і довголітній міський радний, адвокат д-р Ісаак Вайсніхт у 62. році життя. Покійний, шкільний товариш і приятель тернопільського уроженця адвоката д-ра Володимира Загайкевича з Перемишля, займав у Тернополі видне становище і як адвокат мав численну клієнтелю, особливо жидівську, в цивільних справах, бо карною практикою він не займався. Заходила нераз і така обставина, що дехто з наших адвокатів при городських судах на території тернопільського окружного суду присилав йому як своєму субститутові цивільні заступства, хоч у самому Тернополі є українські адвокати, а між ними і деякі дуже добрі цивілісти. Сподіємося, що тепер, коли не стало між живими д-ра Вайсніхта, вони не будуть уже присилати своїх справ чужинецькому адвокатові, але звернуться по співпрацю до своїх українських товаришів.

— **Новий чехословацький консуль** д-р Карло Махачек прибув до Львова. В 1919. р. він був секретарем чехословацького посольства в Білгороді, опісля заступником генерального консуля в Ополі, а після плебісциту генеральним консулем у Вроцлаві. В 1927. р. д-р Махачек

ВІДГУКИ ДНЯ.

Рай.

Заїхав учора до мене один мій знайомий. З недалеку, знад Збруча, але це така сторона, що нібн близько, а якась дивно далека. Хочеш до неї дістатися, то походиш за ріжними паперами, пофотографуєшся і начекаєшся стільки, мовби ти до якоїсь Анґолі чи іншої Уганди вибирався. Припис такий і на те нема ради.

Приїхав знайомий і зараз на вступі вийшла прикрість. Він у двері, а мій пес до нього' гав! гав!, а далі за штанку, мало не роздер. Кинувся я на рятунок, відігнав пса і перепрошую гостя'

— Вибач. Така бестія, зараз кусати береться. А рейвах робить, аж вуха болять.

— Нічого не сталося! Чого ти такий жорстокий для пса?! Цеж його обовязок!...

— А якби вкусив?

— Ну і щож?! Я не дитина. Дряпнув би трохи, але зате гаркотів би, брехав би, одним словом булоб приємно.

— Не розумію!?...

— Ану, зацькуй мене. Але добре!..

Подивився я на мого приятеля, чи часом йому не вилетіла пята клепка. Але ні — виглядає, що всі дома.

— Ґуґса! Беррри його! — крикнув я до пса.

Ямник скочив до гостя як скажений: Гав! Гав! Гррр!..

— Браво! — радів гість і тільки про око відборонювався.

А коли пес присікся до нього на добре, виліз на крісло і звідтам додавав Ґуґсі перцю:

— Прекрасно! Ану далі! Берри мене, лайдака, голубчику! Забий мене!!! Ліпше! Та-а-к!..

Пес підскакував, скалив зуби і брехав аж хата ходила.

— Ну годі, налюбувавсь і досить — сказав нарешті мій знайомий. — Тепер, брате, дай кусень цукру, я хочу з Ґуґсою погодитися.

І швидко погодились. Не минуло й пять мінут, як Ґуґса сидів у нього на колінах і слухав компліментів:

— О, ти гарний песик. Такий ціцій, такий добрий, такий песьо велиццій... Такий Ґуґсьо...

Врешті звернув погляд на мене.

— Дивуєшся?! Маєш може мене навіть за легкого варята!?... Яж від ікс місяців не тільки не бачив, але й не чув пса.

— Чому?

— Гранична смуга. Не можна собак держати.

— О! — крикнув нараз радісно і побіг до вікна. Слово даю летять!...

— Хто?

— Та голуби!

— Ну, то що з того!?

— Летять. О, і скільки їх летить!? Краса!..

Я знов набрав підозріння щодо умового здоровля мого приятеля: Зірвався як попарений за дурними голубами!..

— А в вас хіба голуби без крил? — питаю.

— Загалом нема ніяких. Вигублені до лаби! Припис такий. А тут у вас і голуби і пси — зовсім якби ніколи нічого!..

Почало вечоріти.

— Дай якусь капу, або коц! — звернувся до мене.

— Пощо?

— Хочу тобі прочитати один цікавий дуже лист.

— На капі?!

— Чому на капі?

— А от ти просиш!?

— Прошу, щоби вікно заслонити. Адже на потемки не буду читати.

— А без капи не можна?

— Як?! Треба-ж засвітити світло!..

— То я тобі засвічу.

— Дай спокій, бійся Бога, дай спокій. Перше заслони вікно!

— Та нас ніхто не буде підглядати! Напроти моїх вікон нема камениць.

— Тим гірше. З другої сторони можуть побачити.

— З якої сторони? Що тобі?!...

— То ви у Львові не заслоняєте вікон як світите?

— Ні!

— От щасливці! Слово даю. Ми, брате, кожне віконце і то — на глухо.

Засвітив я лямпу, посідали ми при столі, приятель прочитав якесь письмо, а далі кажу до нього:

— Ходім трохи перейтися!

— Що? По заході сонця, без перепустки?!

— Друже, та ти у Львові. Тут жадної перепустки не треба!

Мій знайомий подивився на мене як на варята.

— Не дури. Я не з тих. Ніч — і не треба перепустки! Ти певно маєш і жовту і червону і зелену. Тобі не штука!..

І не пішов. Що я не напросився, що не переконував — не повірив.

— Пси — вірю, голуби — сам бачив, але в ночі без перепустки, поза своє обістя — на те мене не возьмеш.

В ночі збудив мене зі сну.

— Слухай, на вулиці хтось співає!

— Певно якийсь пяничка...

Мій знайомий підкрався до вікна і обережно виглянув.

— Рай! Рай! — шептав до себе. — Цілу ніч варт коло вікна пересидіти. Співає... В ночі!... — На вулиці... Рай!..

Галактіон Чіпка.

займав уряд першого секретаря при посольстві в Букарешті. Від 1933. р. був на становищі міністерського радника в політичній секції централі у Празі, звідки під кінець 1936. р. відійшов на кілька місяців як управитель консуляту до Познаня.

— Повітряна труба в Самбірщині. Над частиною Самбірщини появилася минулої пятниці висока куррява, що почала швидко рости і наближатись в напрямі села Білкович. Буревій був такий сильний, що перевертав і виривав дерева з корінням. Селяни, що працювали коло бульби на полях, тікали перелякано на бік. Всеж таки повітряна труба захопила декого. Одного чоловіка піднесла в гору і кинула на землю. Іншим почало крутити довкола, опісля кинуло його на землю і котило на довшому просторі. Один віз, що стояв з конем на полі, піднесло в гору і розбило, відриваючи коня з упряжею. Труба, що була широка 50 до 60 метрів, перейшла зо два кільометри та розійшлася нагло недалеко фільварку в Бісковичах.

— Присуд на хабарників. В окружному суді у Львові відбулася розправа проти кількох залізничних урядовців, знаних із того, що брали хабарі від службовців, яким дали заняття при залізниці, або й стягали їм якусь часть зарібків. Помагала їм Марія Завалкевич, жінка ем. лісничого, наганяючи їм клієнтів та натягаючи їх на гроші. У справі мачав пальці також поліціянт Ольшевський. Розправа скінчилася засудом урядовця Кавалецького на 2 роки вязниці, урядовця Мілєра на один рік, Завалкевичеву на 2 роки з припиненням на 5 літ, урядовця Августина на 1 місяць, а поліціянта Ольшевського на 8 місяців вязниці з припиненням. Кількох обвинувачених увільнено.

— Львівська хроніка. До краму „Польський католицький промисл“ при вул. Коперника вломилися злодії й вкрали більшу скількість білля та полотна вартости 900 зол. — Возний магістрату Михайло Карп обливав свої іменини в шинку при вул. Зімеровича, де його кумпани так побили, що він помер у шпиталю.

— Краєва хроніка. В Рівні, присілку біля Микуличина пов. Надвірна до хати Федора Петращука добулося в ночі кількох замаскованих бандитів і зі зброєю в руках зажадали грошей. Коли той крім 50 зол. більше не хотів дати, стрілили йому в серце, побили його жінку і втікли. Незабаром Петращук умер. — В селі Мушкатівці пов. Борщів до хати торговця збіжем Герша Зільбермана добулися в ночі крізь стріху якісь грабіжники і збивши Герша та його жінку, ограбили мешкання. Поліція шукає за зинуватцями. — В Бориславі біля міської різні автобус, хотячи виминути віз, скрутив на хідник і переїхав дві жінки, 71-літню Анну Гарасим та 45-літню Розалію Тустановську. Обі в тяжкому стані відставили до дрогобицького шпиталю. — У Пеняках, пов. Броди, невідомі люди намагались перекопати греблю на рибному ставі Ценського. Нічний сторож перешкодив цьому. — Невідомі злодії вкрали з каси львокалю Кулка Рольнічого в Камінці Стр. 1.270 зол. — Поліція придержала в Тернополі двох ошуканців, що виступали у старшинських одностроях: 26-літн. Арі Гутгляза зі Жирардова та Франца Войтіха Павловського. Оба мали підроблені легітимації та купували на короткоречинцеві векслі біжутерію і футра. Ошуканстви допустилися в 135 містах.

— Смерть від скаженого пса. В селі Новосілка Скалатська одного господаря покусав тому три місяці пес. Показалося, що пес був скажений, бо недавно у господаря виступили прояви скажениии. Лікарська поміч була спізнена і нещасний помер серед страшних мук.

— Пожежа. У Барчині пов. Броди згоріла хата і господарські будинки Івана Начковського, побережника Домініканів.

— Діти спалили село. В селі Кубан на Буковині діти, бавлячись сірниками, спричинили пожежу, яка знищила 44 господарства. Втрати йдуть в міліони леїв.

Спорт.

ПРОГРАМА НЕДІЛЬНИХ ЗМАГАНЬ.

Стрийська рогачка: год. 8. рано старт до наколесницьких змагань на трасі Львів-Пісочна-Львів за чашу „Діла“ і на трасі Львів-Миколаїв-Львів за чашу ф-ми О. Стефанович.

Грище Чорних: год. 1.15 змагання за мистецтво А-кляси Україна II — Чорні II.

Тамже год. 3.15 попол. мистецтво Окружної Ліги Україна — Чорні.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЛЬВІВ (Павільон Жид. Театру):

3. Х. год. 3.30 попол. Ой не ходи Грицю...; год. 8.15 Ніч під Івана Купала.

Білети в Союзному Базарі.

ЛЬВІВ-ЗНЕСІННЯ:

4. Х. Воскресення.

6. Х. Гейша.

Великий Театр:

Неділя 3. Х. год. 8 попол. „Король волоцюг“; год. 8. веч. „Легенда“.

Понеділок 4. Х. год. 8. веч. „Легенда“.

Вівторок 5. Х. год. 8. веч. „Легенда“.

Середа 6. Х. год. 8. веч. „Легенда“.

Театр Ріжнородностей:

Неділя 3. Х. год. 3.30 попол. „Де чорт не може“; год. 8. веч. „Сині зальотники“.

Понеділок 4. Х. год. 8. веч. „Сині зальотники“.

Вівторок 4. Х. год. 8. веч. „Сині зальотники“.

Середа 6. Х. год. 8. веч. „Сині зальотники“.

Український Нар. Театр ім. І. Гобілевича:

ХОДОРІВ.

3. Х. Орлени.

4. Х. Шалапут.

5. Х. Довбуш.

В Ходорова іде театр до Жидачева і Рогатина.

Цирк Стансевських при вул. Пелчинській:

Світові атракції, початок год. 8.30 веч., вівтірки, середи, суботи, неділі по дві вистави: год. 4.30 попол. і 8.30 веч.

КІНА.

АПОЛЬО: „Народини зорі“ (Гейнор, Мерч, Менжу).

АТЛЯНТИК: „У сітях розвідки“.

ВАНДА: „Пестер“, „Бюро пропавших людей“.

ГРАЖИНА: „Пан директор шаліє“.

ЕВРОПА: „Атака досвіта“.

КАСІНО: „Благословлена Земля“ з Павлом Муні.

КОПЕРНИК: „Знахор“ на осн. повісти Доленги-Мостовича.

МАРУСЕНЬКА: „Приреченния“.

МЕТРО: „Тайни воєнної маринарки“, „Любовні несподіванки“.

МІРАЖ: „Пропаще місто“.

МУЗА: „Діти вулиці“ із Бартольомю.

ПАКС: „Прокажена“ і „Ординат Міхоровський“.

ПАЛЯС: „Княжа“.

РІЯЛЬТО: „Посвята“.

РАЙ: „Чорний янгол“, в гол. ролях: Мерч, Оберон Маршаль.

СВІТ: „Володарка вогню“ і „Чу-Чін-Чав“.

СТИЛЕВЕ: „Панна Петрусь“ і ревія „Весела подорож“.

ТОН: „Ікс 27 проти Г-14“.

УТІХА: „Останній поганин“ і ревія.

ХИМЕРА: „7 личок, 7 пілунків“ із Ліл. Гарвей і Вілі Фрічом.

ФОТОПЛЯСТІКОН:

(пл. Марійська 5).

„Спогади із світової війни на французькім фронті“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 3. жовтня 1937.

8.00—8.30 Раншня авд., 8.40 Монюшко: Фантазія з „Гальки“, гр. пл., 8.50

Дбаймо про здоровля села, гутірка в українській мові виг. д-р Олена Степанів, коло год. 10.30 після Богослуження; Популярна музика з гр. пл., 11.30 Репортаж із життя, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Мистецтво та громадянство, 12.15 Концерт з участю І. Кепури; у перерві оповідання, 14.15 Розривкова музика з пл., 14.45 Для села: Огляд ринків ріжних продуктів, Репортаж із зборів овочів, Музика з гр. пл., Що я бачив у Фінляндії, 15.45 Для дітей: Оповідання. Музика з пл., 16.05 Болгарська музика, спів, 16.45 „Анмиця та життя“, говорена повість, 17.00 Концерт орх., пісеньки, 17.55 Гутірка, 19.00 Годинник п. Томи, старосвітський курант, 19.30 Пісні лицарства Собіського, 19.35 Вечерниці із Зимної Води, 20.00 Форт. і гр. пл., 20.35, 21.00 Спорт, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. денник, 21.20 Весела Сирена, 21.50 Репортаж, 22.00 Найгарніші пісні Монюшка: Шлемінська спів, форт., 22.25 Твори Чайковського, гр. пл., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика з гр. пл.

Понеділок, 4. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ран. авд., 11.15 Для шкіл: „Як Магелянові приятелі втратили день“ гутірка для старших дітей, Твори Венявського з гр. пл., 11.40 Кушнірі про свій фах, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Нововейський: „Свати“, Полудн. денник, Гутірка, Військ. орх., 13.45 Розр. муз. з гр. пл., 14.25 Концерт у вик. дут. орх., 14.55 Біржа, 15.00 Трохи пісні, трохи слова, 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 З піснею по краю, 16.15 Сальон. тріо, 16.50 Гутірка, 17.00 Століття фотографії, 17.15 Форт., 17.50 Репортаж із відпочинкового роб. дому в Зелемниці, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 У дні св. бідаки, 18.20 Е. Зак співає, гр. пл., 18.30, 18.55 Програма на завтра, 18.35 Із буфету та зза краси, літер. нарис, 19.30 Читач і його денник, 19.50 Гутірка, 20.00 Оперетк. мельодії, 21.30 Поетичні новини, 21.50 Концерт симф. орх., форт., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика з гр. пл.

Вівторок, 5. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ран. авд., 11.15 „Легенда про вовка з Губіо“ для мол. дітей, 11.40 Симф. фрагменти, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Музика, Полудн. денник, Будуємо школи, словно-муз. авд., 13.45 „При чорній каві“, гр. пл., 14.55 Біржа, 15.00 „Ольбрахтові лицарі“ Качковського; Авд. з гр. пл., 15.25 Біжучі вістки, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Муз. загадки для старших дітей, 16.05 Фінанс. актуалії, 16.15 Мельодії у вик. квартету, 16.50 Гутірка, 17.00 Сао Паольо і Бутотан“ репортаж, 17.15 Португальська музика, спів, 17.50 Ловецькі терени на Поморі, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Моди, 18.20 Скрипка, форт., 18.30, 18.55 Програма на завтра, 18.35 Для села: Село без болота і калюж. Хліборобська скринька, 18.40 Зі сицилійських мандрівок, 19.00 Любовні листи вел. поетів, 19.30 Визначні спортовці перед мікрофоном, 19.50 Гутірка, 20.00 Симф. концерт присв. творчости Шимановського: орхестра, Бандровська-Турська спів, скрипка, Яновський спів, хор; у перерві в год. 20.50 Веч. денник і акт. гутірка, 22.10 Танк. музика, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Концерт бажань.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 3. жовтня 1937.

БЕРЛІН 15.30 Муз. дрібнички, 19.10 Легка музика; БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх., 19.30 Спів, 22.10 Концерт сальон. музики; БРЮСЕЛЯ ФР. 21.00, 22.00 „Ярмарок у Сорочині“ оп. Мусоргського; ВІДЕНЬ 15.40 Тріо б-дур Шуберта, 16.40 Мале попурі, 19.10 Симф. Концерт, 20.20, 21.00 По віденськи, муз. спів; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.30 Обжинки, муз., спів, 18.00, 19.00 Гарні мельодії, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, [illegible] оп „Ромео і Джулієта“ оп. Зандонаи, ПРАГА 16.00 Легка музика, 20.55 Орх., 22.35 Джез, РАДІО ПАРІ 20.00, 21.30 Театр Уляи, 20.30 Розр. музика; РИМ 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт, 22.15 Комедія.

Понеділок, 4. жовтня 1937.

БЕРЛІН 18.00 Веселі мельодії, 20.00, 21.00, 22.00 Опера, Будапешт 13.00 Симф. концерт. 17.45, 18.00 Форт., 18.30 Циг. музика, ВІДЕНЬ 17.30 Спів, 19.25, 20.00, 21.00 Опера, 22.30 Військ. орх., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Оперетові мельодії, 19.00, 20.00, 21.00 „Ріголето“ оп. Вердія. КОШИЦІ 16.00 Орх., хор, 18.00 Для Закарпаття. МІЛЯНО 20.40, Розр. музика, 21.00, 22.00 „Ромпіколльо“ оп. Пієтрія, ПРАГА 18.25 Муз. казочки про малі звірятка, 20.55, 21.00 Концерт, РАДІО ПАРІ 20.03, 20.30 Пісні, 20.15, 20.45 Форт., 21.30, 22.00, 23.00 „Ришард Львине Серце“ ком. оп. Гретрія, РИМ 19.20 Розр. музика. 21.00 Концерт хору сикстинської базиліки, 22.15 Популяр. концерт, ШТРАСБУРГ 21.30, 22.00 Фестіваль Офенбаха.

Вівторок, 5. жовтня 1937.

БЕРЛІН 19.10 Розр. музика, БІЛГОРОД 18.50, 19.00 Нар. пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт. БУДАПЕШТ 18.30 Сальон. орх., 18.45 Сольо на тароґато, 20.50, 21.00, 22.00 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.25 Клявесин, 19.40, 20.00 Фільм. мельодії, 22.30 Віденські мельодії, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Форт., 22.30 Концерт солістів, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Форт., 20.40 Розр. музика, 21.00 Симф. концерт, 22.10 Комедія, ПРАГА 17.30 Камер. музика, 18.00 Сальон. музика, 19.15 „Дві вдови“ оп. Сметани, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 22.00 Форт., 22.15 Спів, РИМ 17.15, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Ромео і Джулієта“ оп. Зандонаи.

Радіокутик.

РАДІОСТАЦІЇ НА ЛІТАКАХ.

Літак, що летів до Полудневої Африки, внаслідок бурею розбився. Чудом заховалася лише висильна стація. Члени залоги, які лишилися при житті, надали сигнал СОС і їх скоро врятували англійські летуни.

РАДІО ТА ЗІЗД СОКОЛІВ У ПРАЗІ.

В 1938 році відбудеться у Празі великий зізд Соколів. У зізді візьме участь яких 80.000 молоді. Щоб підчас гімнастичних вправ облегчити надавання команди, вже тепер ведуться досвіди при помочі підземних голосників. Виявляється, що під голим небом та на великому просторі, голос часто деформується.

ОПОВІСТКИ.

Звичайні Загальні Збори Філії Українського Товариства Допомоги Інвалідам в Тернополі відбудуться 24. жовтня 1937 р. (неділя) в годині 11-ій передпол. в домівці „Поділля“ в Тернополі при вул. Міцкевича ч. 13 з таким порядком наради: 1) Відкриття Зборів. 2) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів. 3) Звідомлення з діяльности Філії за 1936 р. 4) Звідомлення Контрольної Комісії і уділення абсолюторії за 1936 р. 5) Вибір голови, 4-х членів Виділу Філії і 2-х заступників. 6) Вибір Контрольної Комісії. 7) Внески і запити. Якщо в означенім часі не буде достаточної кількости членів, Загальні Збори відбудуться годину пізніше, в тім самім льокалі, в тім самім порядком нарад та важністю рішень без огляду на число учасників. — **Виділ Філії УКТОДІ.** 1-2

БІРЖА.

Львів, 2. жовтня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·33, 90. Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени гол. 293·42—291·75, Франки фр. 18·35—17·85, Франки швайцарські 121·90—121·10 Фунти англ. 26·27—26·11, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·00—17·10, Кор. дан. 117·24—116·40 Кор. норв. 132·03—131·05, Корони шв. 135·43—134·45, Ліри італ. 23·30—22·70, Марки фінлянд. 11·61—11·20, Марки нім. 122·00 — 116·00, Шилінги австр. 97·50—96·50, Тель Авів 26·20—25·90, марки нім. срібні 129·00 — 123·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·80, 55·50, 56·00, 4 поз. інв. 1 ем неност., 2 ем. 68·75, серія 81·50, 5 залізн. 59·00, 4 прем. дол. 38·25, консол. 59·00, 58·25, 58·25, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 107·50 Цукор 35·50 Вугіль 25·75, 26·10, Ліпьпоп 53·50, Моджеїв 9·75, Островець 26·50, Габербуш 52·25,

ЦЕНТРОСОЮЗ-ЛЬВІВ.

Звідомлення зі збіжевого ринку.

Львів, 1. жовтня 1937.

Централсоюз платить за 100 кг. льоко вагон стація заладування.

Пшениця одн.	27·75—28·75
Пшениця зб.	27·25—28·25
Жито 1. штанд. (військ. відб.)	22·25—23·00
Жито зб.	21·25—22·25
Ячмінь пашн.	19·00—19·50
Ячмінь 680	20·50—21·00
Овес легко задощ.	18·50—19·00
„ незадощ.	20·50—21·00
Кукурудза жовта	22·50—23·00
Кукурудза червона	23·50—24·00
Ріпак	59·00—59·50
Вика темна нового збору	15·00—16·00
Вика сіра	14·00—15·00
Насіння льону	44·00—45·00
Гречка	17·00—17·50
Конопляне сімя	37·00—37·50
Соняшникове сімя	37·00—37·50
Просо	16·00—16·50
Фасоля Корона руч. виб. з міш.	52·00—53·00
„ Рівен „ „ „	41·00—42·00
„ Шмальцівка „ „	30·00—31·00
„ Цукрівка „ „	27·00—28·00
„ Краса рафована	23·00—24·00
„ Біла (лявфбонен) раф	25·00—26·00

Пшениця подешевіла, олійні насіння подорожчали.

ЦЕНТРОСОЮЗ

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, 2. жовтня 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак.	3·00 зол.
1 кг. експорт. зачет . .	3·00 зол.
молоко . . .	15—16 сот.
яйця (копа)	4·30 зол.

РІЖНІ

ШКЛЯРСТВО В. Стельмах шиби, дзеркала, рами, оправа образів виконує найдешевше. Львів, Коперника 22. тел. 245-79. 1727 4—7

МЕБЛІ всілякого роду, догідні умовини „МЕБЛЬОСКЛАД“. Казимирівська 25. 1787 1—1

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заощаджуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-виставa „Гуцулка“, що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, ліжники, вишивки, кераміку й деревляну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 9—15

ЛІКАР шукає місця осідку. Зголошення під „Д-р“ до „Діла“. 1776 1—1

ПРЕЦИЗІЙНИЙ варстат для направи і консервації машин до писання, численників, шиття, Михайло Осичка, Подлеського 2, тел. 118-96. 1782 1—1

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА. Львів, вул. Вірменська ч. 15.** 2946 91-100

КУПНО - ПРОДАЖА

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна, фісгармонії знамениті, гарантовані — дешево продає, міняє **Ганак, Пілсудського 21, І. пов.** 1456 19-20

ПАСКИ ЖІНОЧІ НАЙДЕШЕВШЕ поручає вирібня Галицька 5. 1757 2—5

ГОДИННИКИ Омега, Тіссо, Цима, дешево у фірмі Л. РОЗВАЖЕВСЬКИЙ, Львів Академічна 2, Готель Жоржа. Годинникарсько-ювилерські робітні. 1707 [illegible]-10

СТИЛЕВА СПАЛЬНЯ (2 ліжка, 2 нічні столики, 2 шафи, дзеркала), ясний дуб, інкрустовані гуцульські взори, в цілости або частинно (2 ліжка з нічними столиками, сітки, матраци) — оказійно на продаж. Інформації в Адміністрації „Діла“. 3—3

НАУКА

Торговельна Гімназія Рідної Школи у Львові, Куркова 14 А. приймає вписи на **однорічний торговельний курс** для абсольвентів (-ок) середніх шкіл, до кінця **вересня ц. р.** Вписове зол. 10.— місячна оплата зол. 20.—. Початок викладів 4. жовтня. 1692 3—3

ПРИГОТОВЛЕННЯ БЮРОВО - ТОРГОВЕЛЬНЕ. Бухгальтерія, стенографія, кореспонденція, машинописання ріжних систем. Вписи приймає Секретаріят „Стенопіс“ Коперника 5. 1770 1—1

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ІНТЕЛІҐЕНТНА, добре уложена панночка займеться вихованням дітей. Провадила садок, знає кравецтво. Зголошення до Адміністрації для „Галі“. 1718 3—3

ГОСПОДИНЯ в середнім віці, що самостійно може вести хатнє, огородове і рільне господарство, шукає місця у священика або вчителя. Ласкаві зголошення до Адміністрації під „Роботяща“. 1784 1—1

МЕШКАННЯ

У ВІДНІ — вдова по адвокаті, українка, підвалмає кімнати, з харчем, приступні ціни, центральне положення. O. L. Wien VIII. **Josefstädterstr. 73/6** 1728 1—3

СТАНЦІЯ для студенток (тів). Умовини догідні. Личаківська 21. І. п. двері 6. 1743 2—3

КІМНАТА при вул. Геніґа скромна, соняшна, з окремим входом і ключем від брами, **до винайму для старшої особи** від 1. 10. п. р. Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Кімната“. 1759 2-2

ТРИ КІМНАТИ і кухня з повним комфортом до винайму з днем 1. листопада п. р. **Вишнянського 28 або телефон 266-84.** 1772 1—1

ДО ВИНАЙМУ зараз покій з передпокоєм і кухнею. Повний комфорт. Вулиця Вернигори ч. 1 а. (Бічна Дєкерта). 1783 1—1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

БЮРО ТОРГОВЕЛЬНЕ „ДНІСТЕР“ — приймає представників в усіх повітах, постійна платня або процент. Докладно інформуємо після одержання почтової марки. Львів, Замойського 6. 1724 3—10

СТАРШИЙ священник шукає інтеліґентної господині. Зголошення до „Діла“ під „Зараз“. 1763 2-6

ДАЄМО докази, як енерґійні заробляють нашими артикулами. „Nowości Praktyczne“, Warszawa. Oddział 7 Przedstawicieli Zamiejscowych, Złota 37. 1—1

ПОТРІБНИЙ ҐРАФІК до реклямових робіт. Зголошення до Адміністрації під „Ґрафік“. 1777 1—1

На осінь солідні матеріяли на мужеські одяги і реглани — наймодніші жіночі сукні і плащі — шкільні мундурки у великому виборі поручає **МАНУФАКТУРА** ЛЬВІВ, пл. КАПІТУЛЬНА ч. 3.

Пригадую моїм П. Т. Клієнтам, що тепер найкорисніший час дати зробити реглани і футра. — На складі великий вибір найліпших матеріялів. — — —
М. Горбачинський АКАДЕМІЧНА 3. тел. 215-91.

ЧЕРЕЗ ДОМАШНІ СТУДІЇ ДО ПОПРАВИ СВОГО ІСТНУВАННЯ

Кореспонденційні Курси Технічного Креслярства

інж. Г. Гаєвського, Варшава, пл. Трьох Хрестів 8.

РІЧНІ — вчать технічних рисунків, вивчують креслярів (ок).
ВІДДІЛИ: машиновий, будівельний, мірничо-дороговий. По укінченні свідоцтва.

Наука слухова або кореспонденційна.

Слухачі курсів дістають підручники і приладдя (циркли тощо) даром.

Оплата 15 зол. місячно. — Для бідних полекші.

Програми та інформації висилаємо даром. Почтова марка на відповідь.

Жалюзії склепові всіх родів
також **МЕТАЛЕВІ МЕБЛІ**
поручає Фабрика „FABROL“ Львів, вул. Б. Ґольдмана ч. 3. Тел. 206-29
Ціни конкуренційні. Цінники на бажання.

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

РЕНТГЕНОЛЬОГ
Д-р Людвика Ляндес-Ляйнерова
ЛОЗИНСЬКОГО 9, ТЕЛ. 255-50
ВЕРНУЛАСЯ. 3—9

Д-р Ігнатій Левенгек
в недугах міхура і сечового органу
ЛЬВІВ, ТРИБУНАЛЬСЬКА 4. Тел. 248-11
3—10

ДО ВП. П. ФРАЙЛІХА
спеціяліста пропуклинових хворіб
Львів, Городецька 35.

Хорівчи від кільканацяти літ на пропуклину, носив я різні бандажі, одначе безуспішно, а навіть шкідливо, бо через невміле застосування вони тільки погіршили хоробу. Щойно на поручення о. Голинського, який по перебутій операції мусів звернутися до п. Фрайліха, звернувся я до нього. Бандаж п. М. Фрайліха, з повною вмілістю та старанністю прикладений, усунув мої терпіння так, що тепер почуваюся здоровим. Поручаю його всім, що хорівть на пропуклину як спеціяліста.

о. ІВАН ВЛОДЗІНСЬКИЙ, канонік, ректор повчитського костела в Люблині.

Лікар внутрішних і нервових недуг
Д-р Н. Мерер
переніс ординацію до льокалю при **вул. Міцкевича 12.** — Тел. 250-17.

Косметичний Інститут і Лябораторія
Д-ра О. ТУШИЦЬКОГО
Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 205-28
УСУВАЄ: аномалії цери, зроговатіння, пігменту волосся, бланам, дзьоби по віспі і плями. Масажі, тривале усування морщин, жилаків і відморожень власною методою. Тривале усування оволосіння ніг катафорезою. Сталі руминці підшкірним запусканням краски (татуування). Урядово затверджені косметичні курси закордонної програми.

Арт. столярська робітня
Г. ГАЛЬОВ
Львів, ул. Потоцького 58
ч. тел. 205-60

ПУДЕР

КІР
Львів, Уєйського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

ПЕРЕДОВА
Фабрика фортепянів і піянін
Т. Беттінг і С-ка
ЛЕШНО ПОЗНАНСЬКЕ
поручає інструменти недосяжної якости. — Найдешевше купити безпосередньо у фабриці.
1687 4—30

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

Чи знаєте, що..
всіляке білля мужеське, жіноче, дитяче і постелеве купите найліпше
безпосередньо у фабриці
„ПАВ“ ЛЬВІВ Сикстуська 1. 1-5

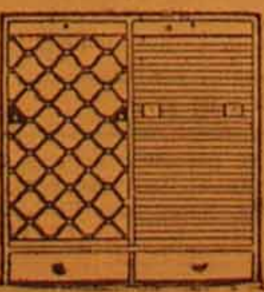
Меблеві матеріяли, тапчани, матраци, ролети, тапети, фіранки, дивани і т. п.
Проєктування і виконання комплетного нутра дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських
Т. Кисяк і сини
Львів, пл. Смольки 4
Тел. 24009 і 21985 11—40

ТІЛЬКИ — РИНОК 33.
На біжучий сезон
Найбільший вибір мужеських і жіночих новин
Найліпші товари
Найнижчі ціни
у відомім гуртовім складі сукна і вовняних товарів фірми
ЯН ВАЛЛЯХ і Син
ЛЬВІВ — РИНОК Ч. 33.
Тел. 247-16. Християнська фірма. Рік оснування 1841. Жадних філій не маємо.

НОВООТВОРЕНА
Кафлярська робітня
ІВАНА ОЛЕКСИНА
при вул. На Байки ч. 7.
Колишнього працівника і управителя знатніших львівських фірм, виконує ставлення печей і кухонь нових; перерібку старих та ощадностеві печі.

БРАТИ ДМИТЕРКИ
єдине українське конц. підпр. самох.-перевозове
Львів, Ринок 43, тел. 272-48
виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу мебля, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію найкращої доставки.
1428 15—40

Модні й дешеві
матеріяли на осінні вбрання, плащі, костюми, покриття футра — у великому виборі колірів дістанете в
МАНУФАКТУРІ
Е. Ф. Борис і Ска
Перемишль, скр. пошт. 185.
Жадайте безплатних зразків.

Жалюзії
(ролети)
жирові
і хвилясті
Н. Беліцкий
ЛЬВІВ
Городецька 43
тел. 248-27
Власна спавальни. Ціни фабричні.

Й. ШАХ ВАРШАВА
Незрівнянний в якости пудер і крем
ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ
завдяки якому стає цера
ОКСАМИТНО-МАТОВА

Нема ліпших

як вістря **„ПОЛЬОНІЯ“**

Приписові друки і книжки до вжитку часописів
які кожне видавництво мусить відновити з новим роком для почтового уряду можна купити в Адміністрації „Діла“ Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.
Цінник друків:
Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza оправлена (130 карток) зол. 2.50
Książka rozsyłkowa
на 480 урядів, оправлена зол. 2.50
на 960 урядів оправлена зол. 5.—

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру **„CSAVE“ 50 сот.**
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія: КОПЕРНИКА 15 а.

ДЕШЕВО
светери, білля, рукавички, панчохи, парасолі і т. п.
продає
„ГАЛЯНТЕРІЯ“
С. ДУЧИНСЬКА
ПЕРЕМИШЛЬ, КАЗИМИРІВСЬКА 25.

Шукаєте праці? --
Певно найдете її, коли дасьте оголошення до нашого щоденника

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.